

Roman Mavec

Moj

SADOVNJAK

Kmečki glas

KAZALO

Sadje z domačega vrta	10
Prednosti doma gojenega sadja	12
Sadne vrste v domačem sadovnjaku	14
Pred sajenjem	15
Legla in tla	15
Sorta	16
Podlaga	16
Višina dreves glede na podlago	16
Sajenje	19
Primerna lokacija	19
pH vrednost tal	19
Prekislata tla (nizka pH vrednost)	19
Izrazito kislata tla (pH 4,5–5,5)	19
Preveč bazična tla (visoka pH vrednost)	19
Izrazito bazična tla (pH 6,5–7)	20
Organska masa v tleh	20
Gnojila – hranila	21
Kakovostna sadika	21
Pripomočki za sajenje	23
Tehnika sajenja	24
Presajanje starejših dreves	26
Cepljenje	26
Angleška kopulacija	28
Okulacija	29
Cepljenje za lub	30
Spomladanska pozeba	32
Pokrivanje s kopreno	32
Rez sadnega drevja	34
Rez glede na starost drevesa	34
Rez glede na čas	35
Rodni les	38
Vzgojna rez	39
Sadika s predčasnimi poganjki	42
Rez v rodnosti	48
Napake pri vzgoji sadnega drevja	51
Rez koščičarjev	53
Pomlajevanje dreves	59
Bolezni in škodljivci	62
Bakrovi pripravki v kombinaciji z mineralnimi olji	64
Bolezni	64
Breskova kodravost (<i>Taphrina deformans</i>)	64
Cvetna monilija (<i>Monilinia laxa</i>)	65
Jablanov škrlup (<i>Venturia inaequalis</i>)	68
Jablanovalna pepelasta plesen (<i>Podosphaera leucotricha</i>)	71
Jablanov rak (<i>Neonectria ditissima</i>)	73
Kloroza	73
Grenka pegavost jabolka	74
Hruševa rja (<i>Gymnosporangium sabinae</i>)	75
Hrušev ožig (<i>Erwinia amylovora</i>)	75
Šarka	78
Listna luknjičavost koščičarjev (<i>Stigmina carpophila</i>)	79
in listna pegavost (<i>Blumeriella jaapii</i>)	79
Fitoftora (<i>Phytophthora</i>)	79
Škodljivci	80
Uši (<i>Aphidoidea</i>)	80
Mokasta uš (<i>Dysaphis plantaginea</i>)	82
Jabolčni zavijač (<i>Cydia pomonella</i>)	83
Jabolčna grizlica (<i>Hoplocampa testudinea</i>)	84
Modro sitce (<i>Zeuzera pyrina</i>)	86
Češnjeva muha (<i>Rhagoletis cerasi</i>)	87
Redčenje plodov	92
Aktinidija	96
Kaki	102
Figa – smokva	106
Asimina	109
Citrusi	113
Kutina	116
Letni koledar v sadovnjaku	118
Drobtinice za konec	154
Obvezna oprema vsakega sadjarja	154
Zračne korenine – rak	154
Hrušev ožig – osa brstarica	155
Modro sitce – detel	155
Luknjičavost in pegavost	156
Okopan kolobar	156
Poškodbe debel z nitko ali kosilnico	157
Sajenje v mrežo	157
Voluhar	158
Mah in lišaji	161
Bršljan	162
Ptice	163

Ročno redčenje je kar naporno in dolgotrajno delo. Rezultat so optimalno razviti in kakovostni plodovi.

Redčenje plodov

Sadne rastline so nagnjene k pretirani rodnosti, zato obilno cvetijo. Naravno odpade že precej cvetov in plodičev, a je to v pridelavi sadja za prehrano premalo. Če je na drevesu preveč plodov, so ti manjši, slabše obarvani in zato manj kakovostni. Ker se plodovi dotikajo med seboj, se razvije več bolezni in škodljivcev.

Zaradi navedenih dejstev je smiselno plodove sadnih rastlin dodatno redčiti. Pri jabolani in hruški to naredimo, ko so plodiči veliki 20 do 30 milimetrov. V socvetju pustimo po en plod, med dvema plodoma naj bo 5 do 8 centimetrov razdalje. Tako imajo plodovi dovolj prostora za nemoten razvoj. Ker plod visi samostojno, se utrdi, po dežju hitro osuši in lepo obarva. Vse to zagotavlja dobro kakovost ploda.

Pred redčenjem plodov

Po redčenju plodov

Tudi slive je smiselno redčiti na razdaljo 5 centimetrov med plodovi. S tem dosežemo do 30 odstotkov manjšo črvihost in gnilobo.

Tudi slivo redčimo.

Pravilno preredčeni plodovi slive tik pred obiranjem

Plodovi se med seboj stiskajo - več možnosti za bolezní in škodljivce.

Plodiče odtrgamo tako, da na drevesu pustimo peclje. S tem zmanjšamo nevarnost okužbe drevesa skozi rane. Plodiče lahko pustimo na tleh ali jih odvržemo na kompostni kup.

Razredčeni plodovi jablane

S pravočasnim ročnim redčenjem, ko je plod velik 20 milimetrov, nekoliko zmanjšamo izmenično rodnost jablan in hrušk.

Pridelek zaradi manjšega števila plodov ni manjši, saj pridobimo na teži plodov.

Plod s cvetnim brstom za drugo leto

Pred in po redčenju plodov

Breskve pred redčenjem plodičev

Breskve po redčenju

Največji učinek ima redčenje pri breskvi. Ta sadna vrsta ima navadno zelo veliko plodov. Če jih prerediti tako, da je med dvema plodovoma 10 centimetrov razdalje, bomo namesto majhnih in kislih breskev z veliko koščico pridelali debele in sladke plodove z veliko slastnega mesa in manjšo koščico.

Gnile plodove sproti odstranimo iz nasada. Mečemo jih na kompostni kup. Z njimi ne širimo bolezni v nasadu. Če kakšen ostane pod drevesom, ga predelajo mikroorganizmi.

Porezane veje uporabimo za dno kompostnega kupa ali visoke grede, lahko jih razrežemo in zložimo v butarice za zimsko ogrevanje.

Pod krošnjami dreves vzdržujemo plitvo obdelan kolobar brez trave in plevelov. Čist kolobar je osnova higiene v sadovnjaku. S tem izboljšamo rast dreves, ker v območju korenin nimajo konkurence za vodo in hranila, in odganjamo voluharja.

Zakaj drevo ne rodi?

Saditi smo pregloboko: cepljeno mesto je v zemlji in zgornji, žlahetni del se je ukoreninil. Drevo sploh ne rodi ali pa le vsakih nekaj let in še takrat slabo.

Drevo je v senci: sadno drevje ima rado sonce in svetlobo. Če je posajeno v senci, bo raslo močnejše, svoje poganjke stegovalo čim više proti soncu, plodov pa bo zelo malo.

Slaba oprاشitev: krivec za slabo letino pri češnjah.

Nepravilna rez